

UDK 304:37

37.014

Stručni rad

Professional paper

Karolina Tadić-Lesko, Janja Milinković

SOCIJALNA POLITIKA U SFERI ODGOJA I OBRAZOVANJA

U Ustavu Bosne i Hercegovine definirano je da je socijalna politika u nadležnosti entiteta Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske. Međutim, važno je istaći da se socijalna politika u Federaciji Bosne i Hercegovine organizira kao podijeljena nadležnost između Federacije Bosne i Hercegovine i županija, te se građani suočavaju s različitim propisima i nejednako definiranim pravima iz socijalnog zakonodavstva. Zbog nepostojanja zajednički postavljenih ciljeva, ponajviše do izražaja dolaze problemi, vidljivi u neusmjerenosti na ciljne grupe korisnika. Socijalna politika treba prvenstveno djelovati na prikupljanju i analizi podatka o socijalno ugroženim kategorijama. Poglavitno bi se trebala skrbiti o djeci i to *odozdo prema gore*, kako bi postojeća sredstva i raspoložive resurse usmjerila na djecu, a posebno na djecu iz socijalno ugroženih obitelji. U ovom radu predočeno je istraživanje o socijalnoj politici u sferi odgoja i obrazovanja u Gradu Mostaru. Ciljevi ovoga rada su: (1) Utvrditi stavove i mišljenja nastavnika o socijalnoj politici u sferi odgoja i obrazovanja i (2) analizirati stav predstavnika socijalne i obrazovne politike i (3) stavove socijalnih radnika iz centra za socijalni rad. U istraživanju je sudjelovalo 250 nastavnika osnovnih škola, po jedan predstavnik socijalne i obrazovne politike te 9 socijalnih radnika iz centra za socijalni rad. Ispitivanje stavova nastavnika mjerilo se upitnikom Likertovog tipa (sa stupnjevima od 1 do 5), a za ispitivanje stavova predstavnika socijalne i obrazovne politike te socijalnih radnika sačinjen je Protokol za vođeni intervju. Rezultati istraživanja ukazuju na nezadovoljstvo nastavnika i socijalnih radnika socijalnom politikom u sferi odgoja i obrazovanja, dok su predstavnici socijalne i obrazovne politike svjesni njihove slabe suradnje. Dobivene rezultate treba tumačiti u kontekstu nedovoljne usmjerenosti socijalne politike na zaštitu učenika i nepostojanja međusobne suradnje među pojedincima koji djeluju u socijalnoj i obrazovnoj politici. Dakle, socijalna politika treba djeci

iz socijalno ugroženih obitelji osigurati primarne potrebe kako u obitelji tako i školskom okruženju. Od socijalne politike se očekuje da zaštiti prava i interese djece koja su ranjiva i nalaze se u riziku od socijalne isključenosti. Ovaj rad je tek osnova koja usmjerava i potiče na daljnja istraživanja u smjeru ispitivanja odgovornosti i poduzimanja mjera socijalne politike za poboljšanje materijalne i socijalne dobrobiti učenika.

Ključne riječi: socijalna politika, obrazovna politika, centar za socijalni rad, škola, učenici

UVOD

Bosna i Hercegovina je zemlja čiji sustavi socijalne politike sukladno Reformskoj agendi prolaze kroz brojne reformske procese s ciljem usklađivanja zakonodavstva sa standardima Europske Unije. Prije svega treba pojasniti ove dvije riječi koje čine samu sintagmu „socijalna politika“. Riječ „socijalno“ u osnovi ima dvije konotacije. Prva se odnosi na društvo kao cjelinu, njegovu strukturu, procese, integraciju i koheziju, dok se druga odnosi na međuljudsku razmjenu, potporu, velikodušnost i altruizam (Jones, 1985:13). Kakvu ćemo socijalnu politiku imati na kraju reformi uz postojeće političke organizacije i različito definirane zakone, nije nam još poznato. „Bude li se još uvijek govorilo u kontekstu ratnih sukoba, a ne u kontekstu globalnog integriteta i o zaokupljenosti psiho-socijalnom pomoći, a ne o razvoju zajednice ili cjelokupnom društvenom razvoju, moglo bi se desiti da poznati socijalni reformatori, Međunarodni dječji fond Ujedinjenih naroda za hitne potrebe i Program Ujedinjenih naroda za razvoj svoj posao prepuste nevladinim organizacijama, koje će na političku pozornicu doći sa sasvim drugom filozofijom“ (Deacon, Hulse, Stubbs 1997). Socijalna politika Bosne i Hercegovine, zemlje u tranziciji, već dugi niz godina uz podršku socijalnih reformatora, Europske unije i drugih inozemnih fondova, organizacija te relevantnih institucija i vlasti na različitim razinama u BiH, traga za prihvatljivim programima i modelima socijalne zaštite i usljed toga se suočava se s brojnim problemima, neujednačenim zakonima na različitim nivoima vlasti i nejednako definiranim pravima iz socijalnog zakonodavstva. Socijalna politika često se bavi pitanjima koja se nazivaju i *opaki problemi*, no ona može pomoći zajednici mnogo više ako unapređuje aspekte kvalitete života, obrazovanje, kulturu, prihode, gospodarstvo i stanovanje u ruralnim područjima“ (Rittle i Webber, 1973; prema Vargas-Hernández i sur, 2011: 287-288). *Problemi* socijalne politike Bosne i

Hercegovine ponajviše su vidljivi u neusmjerenosti na ciljane grupe korisnika (materijalno neosigurane, zdravstveno ugrožene, učenike sa asocijalnim ponašanjem) a pružanje socijalnih davanja korisnicima socijalne skrbi je minimalno. No, ako Bosna i Hercegovina bude slijedila dobre primjere razvijenih zemalja, prihvaćala ponuđene smjernice poznatih europskih i svjetskih socijalnih reformatora, te se bavila znanstvenim istraživanjima koja koriste praksu kao podlogu, to će joj omogućiti valjane promjene u strukturi njezinih socijalnih sektora.

1. ULOGA SOCIJALNE POLITIKE U SFERI ODGOJA I OBRAZOVANJA

Zakon o socijalnoj zaštiti F BiH promiče i zastupa najbolji interes djeteta te postupa sukladno odredbama Konvencije o pravima djeteta, osobito kroz članak 3. "U svim akcijama koje se odnose na djecu, bilo da ih poduzimaju javne ili privatne ustanove socijalne skrbi, sudovi, državna uprava ili zakonodavna tijela, najbolji interes djeteta mora imati prednost." (Konvencija o Pravima djeteta, 1989). Dakako, to implicira i potrebu socijalne politike da se putem svojih sustava i instrumenata¹ te kroz socijalne usluge, prije svega centra za socijalni rad koji je izravno involviran u rad s korisnicima (obitelji i djeca), usmjeri na suradnju s drugim sustavima socijalne politike, u prvome redu sa obrazovnim sustavom. Obrazovanje spada u temeljna ljudska prava. Ostvarivanje toga prava daje snažnu osnovu realizaciji drugih građanskih, kulturnih, političkih, ekonomskih i socijalnih prava. Sustav obrazovanja predstavlja intersektorsku aktivnost, neophodnu i bitnu za sve aspekte života. Shvaćanje o tome što je kvalitetno obrazovanje, odnosno „dobra škola“ mijenjalo se tijekom vremena. Tradicionalno je razumijevanje „dobre škole“ bilo ono prema kojem kvalitetna škola raspolaže visokom razinom resursa i u kojoj su transformacijski procesi intenzivni, tj. u kojoj se mnogo uči (Glasser 2004:14.).

Bosna i Hercegovina kao potpisnica dokumenta EU u oblasti obrazovanja mora težiti istim ciljevima obrazovanja kao u EU i to: poboljšati kvalitetu i efikasnost sustava obrazovanja i obuke; osigurati dostupnost svima; osigurati prohodnost unutar zajedničkog europskog prostora. To postupno vodi spontanoj harmonizaciji nacionalnih obrazovnih politika, ujednačavanju obrazovnih sustava ili, drugim riječima, njihovoj europeizaciji, odnosno globalizaciji (Meyer i Benavot 2013:12.).

---

¹ Zakoni i drugi propisi, kao i razni programi i mjere za njezinu praktičnu primjenu.

Obrazovna politika u kontekstu sustava socijalne politike treba ispuniti svoju dužnost, a to je društvena odgovornost kojom jamči sigurnost i zaštitu učenika krećući se prije svega, putovima međuinstitucionalne suradnje. „Važan je čimbenik i školsko ozračje o kojem ovisi ne samo zadovoljstvo zaposlenika i učenika nego i stupanj iskorištenosti postojećih resursa. S tim je usko povezana percepcija organizacijske pravde koja ponajviše ovisi o vođenju škole“ (Hoy i Tarter 2004:22.). Škola, također treba imati podržavajući utjecaj, a to podrazumijeva zalaganje za izgradnju i održavanje stabilnih odnosa između škole i centra za socijalni rad, poglavito kroz zajedničko provođenje preventivnih programa u školi i zajednici te nadzor nad učenicima i njihovim uvjetima života u obitelji. Dakle, „nastavnik je nezamjenjiv ne samo za nastavu i vannastavne aktivnosti već i za saradnju škole i društvene sredine, obitelji i škole. On se oslobađa predavanja i poučavanja, a više se bavi planiranjem, pripremanjem, organiziranjem, odgojnim radom - odgojem“ (Nikodinovska-Bančotovska 2003:7). Primjenom ciljanih, učinkovitih, zajedničkih mjera i postupaka, sistematičnim pristupom omogućilo bi se rano otkrivanje uzroka problema učenika te pružio širi uvid u socijalne poremećaje i probleme zbog kojih dolazi do smetnji u odvijanju kvalitetne nastave. Socijalna politika treba kroz sustave obrazovanja i socijalne zaštite, a izravno kroz zajedničko djelovanje škole i centra za socijalni rad, poticati izgradnju njihovih konstantnih odnosa, koji im omogućavaju kvalitetnu suradnju. U sferi odgoja i obrazovanja suradnja škole i centra za socijalni rad treba imati stabilnost i širi pristup u pružanju socijalnih i pedagoških usluga učenicima pri rješavanju njihovih problema. Ona također treba povezivati i druge institucije u zajednici koje rade za dobrobit djece, kako bi se stvorila mreža podrške u očuvanju sigurnosti i zaštite djece, koja obuhvaća i štiti bitne segmente njihovog života: zdravlje, odgoj i obrazovanje. Veoma važno je osloniti se na praksu i osluhnuti potrebe društva, analizirati ih i logički pristupiti pronalaženju postojećih i uvođenju novih, poboljšanih smjernica u sferi odgoja i obrazovanja. Podržavajući utjecaj socijalne politike podrazumijeva izgradnju i održavanje odnosa škole i centra za socijalni rad kroz potpisivanje protokola o suradnji. Na taj način bi se moglo doći do traženog odgovora na postavljeno pitanje - **Na koja vrata socijalna politika treba ući u škole?**

2. CILJ I METODA

Cilj istraživanja bio je ispitati i analizirati socijalnu politiku u sferi odgoja i obrazovanja u gradu Mostaru. Istraživanje je kvantitativno i kvalitativno. Istraživački uzorak predstavljaju nastavnici osnovnih škola, socijalni radnici Centra za socijalni

rad Mostar, predstavnik Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi HNŽ i predstavnik Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa HNŽ. Uzorak je namjerni i prigodni, pogoduje razumijevanju istraživačkog fenomena i istraživačkog dizajna (kako kvantitativnog tako i kvalitativnog tipa) u kojem empirijsko istraživanje ujedno ilustrira i teorijske postavke. Survey metoda koristila se za ispitivanje stavova nastavnika osnovnih škola (N=250) i njihovog mišljenja o socijalnoj politici. Anketiranje je vršeno pomoću instrumenta - anketnog upitnika Likertovog tipa sa stupnjevima od 1 do 5 („uopće se ne slažem“ – „potpuno se slažem“) koji je sadržavao 10 čestica. Dakle, 8 čestica odražavale su pozitivne stavove nastavnika o socijalnoj politici, a 2 čestice su odražavale su negativan stav o socijalnoj politici te su njihove vrijednosti obrnuto rekodirane tijekom obrade rezultata. Statistička obrada podataka urađena je u SPSS programu (frekvencije, T-test i Levenov test jednakosti varijanci) i dobiveni rezultati dopunjeni su postupcima kvalitativne metodologije.

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Analiza rezultata istraživanja sastoji se iz pregleda stavova nastavnika o zadovoljstvu socijalnom politikom, stava predstavnika socijalne i obrazovne politike o međusobnoj suradnji te stavova socijalnih radnika centra za socijalni rad o socijalnoj politici HNŽ i uvođenju socijalne djelatnosti u škole

3.1. STAVOVI NASTAVNIKA O SOCIJALNOJ POLITICI (N=250)

Vidljivo je kako nastavnici nemaju pozitivan stav o socijalnoj politici, jer najveći rang rezultata iznosi 37,00 a aritmetička sredina 29,196 (odgovori nastavnika većinom su rangirani oko odgovora „slažem se“ i „ne slažem se“).

Tabela br. 1. Stavovi nastavnika o zadovoljstvu socijalnom politikom

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Stav nastavnika o socijalnoj politici Valid N(listwise)	250 250	17,0	37,00	29,960	3,32412

Aritmetička sredina nastavnika s visokom i višom stručnom spremom skoro je jednaka (donja tabela). Također nema velikih razlika u standardnim devijacijama.

Tabela br. 2. Testiranje značajnosti razlike zadovoljstva socijalnom politikom između nastavnika sa visokom i višom stručnom spremom (T-test)

	Stupanj stručne sprema	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Zadovoljstvo nastavnika socijalnom politikom	Visoka stručna sprema	146	29,3219	3,68021	,30458
	Viša stručna sprema	104	29,0192	2,75533	,27018

Levenovim testom jednakosti varijanci zaključuje se kako su pretpostavljene jednake varijance u stavovima o socijalnoj politici između nastavnika sa visokom i višom stručnom spremom (Sig iznosi 0,147 što je veće od nivoa značajnosti 0,05). T-test iznosi 0,709., a značajnost Sig 0,479 što je veća od nivoa značajnosti od 0,05, pa se zaključuje kako značajne razlike između aritmetičkih sredina ne postoje i uočena neznatna razlika nije statistički značajna. Dakle, nastavnici sa visokom stručnom spremom u stavovima o socijalnoj politici ne razlikuju se od nastavnika sa višom stručnom spremom.

Tabela br. 3. Levenov test jednakosti varijanci prema stručnoj spremi nastavnika

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Zadovoljstvo nastavnika socijalnom politikom	Equal variances assumed	2,120	,147	,709	248	,479	,30269	,42696	- ,53824	1,14362
	Equal variances not assumed			,743	247,36	,458	,30269	,40714	-,49922	1,10460

U donjoj tabeli može se vidjeti skoro jednaka aritmetička sredina nastavnika sa radnim stažom do 10 godina, i nastavnika sa radnim stažem preko 10 godina. Uočava se razlika u standardnim devijacijama i zaključuje se, nastavnici sa dužim radnim stažom više se razlikuju između sebe u stavovima o socijalnoj politici.

Tabela br. 4. Testiranje značajnosti razlike stavova o zadovoljstvu socijalnom politikom između nastavnika sa radnim stažom do 10 godina i nastavnika sa radnim stažom preko 10 godina

	Dužina radnog staža	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Zadovoljstvo nastavnika socijalnom politikom	do 10 godina	97	29,1856	1,55677	,15807
	153	153	29,2026	4,07069	,32910

Levenovim testom jednakosti varijanci zaključuje se da su pretpostavljene različite varijance u stavovima o socijalnoj politici između nastavnika sa radnim stažom do 10 godina i nastavnika sa radnim stažom preko 10 godina, budući da Sig iznosi 0,000 što je manje od nivoa značajnosti 0,05. Također, vidljivo je da je standardna devijacija mnogo veća u nastavnika sa radnim stažom preko 10 godina. Veličina statistika iznosi, $t=0,047.$, a značajnost $Sig = 0,963.$, što je veće od nivoa značajnosti od 0,05 te se zaključuje da značajne razlike između aritmetičkih sredina ne postoje i da razlika nije statistički značajna. Dakle, nastavnici sa manjim radnim stažom ne razlikuju se od nastavnika sa dužim radnim stažom u stavovima o socijalnoj politici (no, varijabilnost stavova je veća kod nastavnika s radnim stažom preko 10 godina, tj. oni se između sebe više razlikuju u stavovima o socijalnoj politici).

Tabela br. 5. Levenov test jednakosti varijanci prema dužini radnog staža nastavnika

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lo-wer	Upper
Zadovoljstvo nastavnika socijalnom politikom	Equal variances assumed	66,641	,000	,039	248	,969	-,01705	,43230	,86850	,83441
	Equal variances not assumed			,047	212,32	,963	-,01705	,36509	,73671	,70261

3.2. STAV PREDSTAVNIKA SOCIJALNE POLITIKE O SURADNJI OBRAZOVNE I SOCIJALNE POLITIKE

Predstavnik Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi Hercegovačko-neretvanske županije smatra vrlo važnim produbljivanje suradnje socijalne i obrazovne politike. Također, dodaje kako socijalna politika ugroženoj djeci pruža mogućnosti za smještaj, odgoj, zdravstvenu zaštitu ali ne i za obrazovanje, jer ne posjeduje produžene instrumente pomoću kojim bi omogućila učenicima pomoć za kupnju besplatnih udžbenika².

Suradnja socijalne i obrazovne politike egzistira na neformalnom odnosu ili na odnosima među pojedincima koji rade u socijalnoj i obrazovnoj politici te je uvjetovana mnogim čimbenicima koje pak ovise o individualnim situacijama. Zbog toga bi bilo poželjno da postoji protokol o suradnji na razini ova dva ministarstava, koji bi se provodio i ostvarivao između centra za socijalni rad i škola.

² Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike HNŽ dodijelilo je 360 školskih torbi i pribora djeci iz socijalno ugroženih obitelji s područja Općine Mostar!

3.3. STAV PREDSTAVNIKA OBRAZOVNE POLITIKE O ODNOSIMA SOCIJALNE I OBRAZOVNE POLITIKE

Suradnja obrazovne i socijalne politike svakako predstavlja dobro polazište za osiguranje kvalitete suradnje škola i centra za socijalni rad. U praksi se vrlo često njihova suradnja ostvaruje na personalnom nivou, pa se procjenjuje i potreba ulaganja u razvijanje profesionalnih kompetencija sudionika suradnje. Okvirni zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju BiH predvidio je poslove socijalnog radnika u školama i neke županije su pristupile izradi Pravilnika, ali u praksi se tek neznatan broj socijalnih radnika nalazi u redovitom radnom odnosu u školi, dok i dalje nedostaje psihologa i defektologa. Suradnja obrazovne politike sa socijalnom politikom je uređena minornim propisima, i oni ne zadovoljavaju potrebe prakse. Trebalo bi ići u pravcu kreiranja protokola o suradnji te uvrštavanja istog u godišnji plan i program rada škole, s posebnim naglaskom na važnost unapređenja i osnaživanja obitelji kao i pomoći djeci koja rastu u rizičnom okruženju.

3.4. STAVOVI SOCIJALNIH RADNIKA O SOCIJALNOJ POLITICI HNŽ I UVOĐENJU SOCIJALNE DJELATNOSTI U ŠKOLE

Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi Hercegovačko-neretvanske županije, prema mišljenju svih socijalnih radnika, podržava suradnju Centra za socijalni rad i škola samo u okviru postojeće zakonske legislative (Zakon o socijalnoj skrbi, Obiteljski zakon). Ranije, prije izbijanja ratnih sukoba 1992., u bivšoj Jugoslaviji postojala je Samoupravna interesna zajednica socijalne i dječje zaštite koja je, između ostaloga, osiguravala dječji doplatok, topli obrok i usluge stomatološke ambulante u školi te pružala druge vidove podrške i pomoći učenicima koji su bili u stanju socijalne potrebe. Danas je dječja zaštita obuhvaćena *Zakonom o socijalnoj skrbi F BiH te Obiteljskim zakonom F BiH*, i to nedovoljno, jer nedostaje ljudskih i materijalnih resursa za njezinu cjelovitu provedbu pa su osnovne potrebe učenika nezadovoljene (navode tri socijalna radnika koja su zaposlena u Centru za socijalni rad više od 30 godina).

Također, socijalni radnici ističu potrebu kvalitetnije suradnje socijalne i obrazovne politike u cilju pružanja adekvatne podrške i pomoći učenicima (u čemu mogu pomoći Centar za socijalni rad i škola jer oni poznaju potrebe djece). Uvođenje socijalne djelatnosti u škole je veoma važno jer se škola ojačava kadrovski i funkcionalno.

Funkcija socijalnog radnika u školi je posredovanje između roditelja i škole, škole i centra za socijalni rad te škole i drugih institucija koje se bave zaštitom djece. Škola bi na taj način dobila multidisciplinarni stručni tim, koji bi uvelike ojačao školski menadžment. Samim time povećao bi se obim pružanja usluga socijalno ugroženoj djeci, ali i svakom drugom djetetu kroz provedbu preventivnih programa na način da se koriste nove i različite stručne metode rada u školi, metode socijalnog rada (navode dva socijalna radnika). Svakako, uloga socijalnog radnika nije i ne treba biti isključivo posrednička, ona je i partnerska. Jer školski socijalni radnik je suradnik i pomagač roditeljima, a njegova je zadaća usmjeriti pojedinca i obitelj ka pogodnim i djelotvornim rješenjima (navode dva socijalna radnika, koja su uposlena u Centru za socijalni rad više od trideset godina).

ZAKLJUČAK

Došlo se do zaključka kako nastavnici mostarskih škola nemaju pozitivan stav o aktualnoj socijalnoj politici (jer smatraju da je potrebna veća suradnja socijalne i obrazovne politike kroz promicanje socijalnih programa i zalaganja za učenike, poglavito socijalno ugrožene učenike). Predstavnici socijalne i obrazovne politike svjesni su međusobne slabe suradnje koja trenutačno egzistira uglavnom na odnosima među pojedincima. Njihov zajednički stav jeste neophodnost uvođenja socijalne djelatnosti u škole, u cilju najboljeg interesa djece, što se pak slaže sa stavovima socijalnih radnika, koji također smatraju uvođenje socijalne djelatnosti u škole neophodnim. Socijalni radnici ističu kako trenutna socijalna legislativa nije usklađena sa stvarnim potrebama učenika i potrebama njihovih obitelji. Iz navedenih proizlazi da je međuinstitucionalna suradnja socijalne i obrazovne politike imperativ u rješavanju akutnih pitanja suvremenog društva, s konačnim ciljem postizanja kontinuirane kvalitetne socijalne i odgojno-obrazovne zaštite djece ne samo u školi, nego i u lokalnoj zajednici. Dakle, služeći se zajedničkim metodama, sredstvima, idejama, iskustvom i inovativnim pristupima u zajedničkom radu, socijalna i obrazovna politika trebaju prevenirati i rješavati probleme učenika, prvenstveno na način da učenicima primarne potrebe učine dostupnima!

LITERATURA

1. Deacon, Bob; Hulse, Michelle; Stubbs, Paul (1997). *Global Social Policy International Organizations and the Future of Welfare*, Sage Publications. London
2. Glasser, William (2004), *Kvalitetna škola – škola bez prisile*. Zagreb: Educa. (Naslov izvornika: W. Glasser, *The Quality School: Managing Students Without Coercion*, Revised Edition. New York: HarperPerennial, A Division of HarperCollins Publishers, 1998.).
3. Hoy, Wayne Kolter; Tarter, C. John (2004), „*Organizational justice in schools: No justice without trust*“. *International Journal of Educational Management*, 16: 3999-432.
4. Jones, Chaterine (1985.), *Patterns of Social Policy*. Tavistock Publications. London and New York
5. Konvencija o pravima djeteta (1989).
6. Meyer, Heinz-Dieter; Benavot, Aaron, ur. (2013), *Power, and Policy: the emergence of global educational governance*. Symposium Books, Oxford
7. Nikodinovska-Bančotovska, S (2003), „*Priprema nastavnika za primenu savremene tehnologije u nastavi*“, Zbornik radova 3. Međunarodnog naučnog skupa Tehnologija, Informatika, Obrazovanje-za društvo učenja i znanja
8. Vargas-Hernández, Jose; Noruzi, Mohammad Reza; Irani, Farhad Nezhad Haj (2011). „*What is Policy, Social Policy and Social Policy Changing*“, *International Journal of Business and Social Science*, Vol. 2 No. 10.

THE SOCIAL POLICY IN THE SPHERE OF CARE AND EDUCATION

Summary

The Constitution of Bosnia and Herzegovina defines social policy under the jurisdiction of the Federation of Bosnia and Herzegovina and the Republic of Srpska. But, it is important to emphasize that the social policy is organized like divided jurisdiction between the Federation and counties, therefore the citizens are faced with the different regulations and with the unequally defined rights from the social legislation.

The social policy should act on finding and analyzing of data about the socially vulnerable categories, in particular, it should take care of the children „from bottom-up”, so the existing and available resources should be focused on children, especially on children from the socially vulnerable families. In this work, a research on social policy is presented in the sphere of education in the Town of Mostar. Keeping in mind the user's groups, the focus is on the students, and the objectives are the following: 1. to determine the attitudes and opinions of the teachers about the social policy in the sphere of care and education. 2. to analyze attitudes of the representatives of social and educational policy. 3. to analyze the attitudes of social workers from the Centre for the social work. The study included 250 teachers of the elementary schools, by one representative of social and educational policy and also 9 social workers. Testing the attitudes of teachers has been conducted with a questionnaire of Likert type (with degrees from 1 to 5), as opposed to testing the attitudes of the representatives of social and educational policy as well as the social workers that has been done according to the Protocol for an interview. The results of the study show that the teachers and social workers are not satisfied with the social policy in the sphere of care and education, but the representatives of social and educational policy are aware of their poor cooperation and as such, this poor cooperation is interpreted in the context of insufficient focus of social policy onto the protection of pupils and the lack of (non)formal cooperation among the individuals in the social and educational domains. So, the social policy should provide the primary needs to children from the socially vulnerable families, both, at home and school. The social policy should also protect the rights and interests of children who are vulnerable and even at risk of social exclusion. This work provides only a basis which directs and encourages further research in the direction of testing accountability and taking measures to improve the material and social benefits of pupils.

Key words: social policy, educational policy, the center for the social work, school, pupils

Karolina Tadić-Lesko, Centar za socijalni rad Grada Mostara
Janja Milinković, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi
Hercegovačko-neretvanske županije, Mostra
karolinamos@gmail.com
janja.milinkovic@gmail.com